

SIPOON SAARISTO-OHJELMA, LUOTTAMUSELINTEN LAUSUNNOT JA NIIDEN VASTINEET

SIBBO SKÄRGÅRDSPROGRAM, FÖRTROENDEORGANENS UTLÅTANDEN SAMT BEMÖTANDEN

<p>1) ELINKEINOJAOSTO – NÄRINGSSEKTIONEN 6.2.2020</p>	<p>Vastine/Bemötande</p>
<p>Kehitys- ja kaavoituskeskus/Elinkeinoyksikkö pitää ohjelmaa hyvin laadittuna. Kehitys- ja kaavoituskeskus pitää ohjelman tärkeimpinä tavoitteina nimenomaan saariston saavutettavuuden kehittämistä sekä matkailu- ja virkistyskäytön muuta edistämistä. Uudistuneessa Kehitys- ja kaavoituskeskuksessa on mahdollisuuksia parempiin synergioihin erilaisten kehittämistarpeiden välillä (esim. Risteyksen työvoiman käyttö saariston kunnostustöissä).</p> <p>Elinkeinojaosto lausuu Sipoon saaristo-ohjelmasta 2019–2021 seuraavaa:</p> <p>Sipoon saariston elinvoimaisuuden turvaaminen ja kehittäminen konkretisoituvat pitkälti kulkemiseen; yhteisöaluksiin ja asukkaiden omien veneiden paikkojen lisääminen. Sipoolaisten satamien kehittäminen onkin ensisijaista, jotta sekä yhteisöalukset että sipoolaisten yksityiset veneet mahtuvat niihin. Yhteisöaluksen reittejä on tarkasteltava uudestaan, jotta ne vastaavat todellista käyttäjäpotentiaalia.</p>	<p>Saaristo-ohjelma tuo esille, että satamissa pitäisi olla riittävästi vene- ja autopaikkoja (luku 6.2.1.).</p> <p>Luku 6.2.3. Bussi- ja veneliikenne: <i>Teksti muutetaan: Kunnanhallitus ja saaristo-valtuuskunta ovat usean kerran esittäneet Varsinais-Suomen ELY keskukselle, että Sipoon saariston yhteysalusliikenne hoidettaisiin monivuotisin sopimuksin kuten useimmissa muissa kunnissa yhden vuoden ostomenettelyn sijasta.</i></p> <p>Saaristovaltuuskunnan ehdotus: Monivuotisen liikennöintisopimuksen aikaansaaminen käsitellään uudelleen</p>

Saaristo-ohjelmassa todetaan, että saaristossa asuu vuosi vuodelta yhä vähemmän ihmisiä. Elävä saaristo voi tarkoittaa myös osavuotista elävyyttä. Näyttäisi siltä, että viime vuosien todellinen kehitys ei anna merkkejä siitä, että saaristoon muuttaisi esimerkiksi lapsiperheitä kokovuotisesti, sitä vastoin erilaisten ihmisryhmien, esim. senioreiden osavuotisen asu-
misen saaristossa on nähty kasvavana trendinä, ja asumisen eri muotojen mahdollistaminen sekä juurikin oikeanlaisen saavutettavuuden turvaaminen on tärkeää.

Ohjelmassa todetaan myös, että saariston ja rannikon osayleiskaavassa on kunta asettanut tavoitteiksi muun muassa saariston ja rannikon perinteisten elinkeinojen tukemisen sekä uusien elinkeinomuotojen edellytysten parantamisen. Kestävän matkailun ja virkistyskäytön lisääminen ja niiden edellytysten parantaminen tulisikin olla ensisijaisia tavoitteita saariston kehittämisessä. Nämä päämäärät parantavat toteutuessaan luonnollisesti myös pysyvän asutuksen edellytyksiä. Saavutettavuuden parantaminen mahdollistaisi myös laajempia kulkumahdollisuuksia esim. kauppalaivoille.

Toukokuussa 2021 Porvoon ja Sipoon yhteysalusreitit yhdistetään. Sipoon yhteysalusliikenne Gumbostrandista ja Kalkkirannasta Simsalöön, Stora Svedjeholmeniin ja Norrkullalandetiin ynnä muihin saariin kuuluu jatkossa samaan viisivuotiseen palvelusopimukseen kuin Porvoon yhteysalusliikenne, joka suuntautuu Pirttisaareen, Bodöön, Majholmeniin ja Kalvöön. Yhteysalusliikenteen järjestäminen monivuotisen kuljetussopimuksen turvin on tärkeä kehityskaskel saaristokuljetusten jatkuvuuden turvaamiseksi Sipoon saaristossa.

Keväällä 2020 Varsinais-Suomen ELY-keskus kilpailutti yhteysalusliikenteen ja valitsi Kotkassa ja Pyhtäällä toimivan Kymen saaristoliikenne Oy:n palveluntuottajaksi sopimuskaudelle 1.5.2021–30.4.2026. Palveluntuottajan valinnasta on valittu markkinaoikeuteen.

Kunta on toivonut, että Varsinais-Suomen ELY-keskus ja palveluntuottaja yhdessä saaristolaisten edustajien kanssa perustaisivat työryhmän, joka laatisi suunnitelman siitä, miten Porvoon ja Sipoon yhteysalusreitit voitaisiin yhdistää siten, että saaristoliikenne palvelisi saaristoa mahdollisimman hyvin.

Saaristo-ohjelman tavoitteena on tuoda esille saaristoa koskevia tärkeitä kysymyksiä ja tehdä saariston ja saaristolaisten tarpeet näkyviksi kunnan toiminnassa. Saaristolaisten toimintaedellytysten turvaaminen on ykkössijalla saariston kehittämisessä. Elävä saaristo edellyttää vakituista asutusta.

<p>Kuten saaristo-ohjelmassa on todettu, saariston työpaikkojen ja palveluiden määrä on rajallinen, jopa vähäinen, ja niiden turvaamisen ohella erityisen tärkeää onkin huomioida matkailun ja virkistykseen sekä kalastuselinkeinon tarpeita.</p> <p>Saaristo-ohjelmassa peräänkuulutetaan matkailukoordinaattorin palkkaamista, joka ottaisi vastuulleen saariston eri toimintojen koordinoinnin ja kehittämisen. Elinkeinojaosto selvittääkin nyt yhteistyössä kunnan Elinkeinoyksikön ja Henkilöstöpalveluiden kanssa mahdollisuutta palkata aluksi määräaikainen matkailukoordinaattori Sipoon kuntaan. Näin saataisiin saariston kehittämiseksi "omistaja" kunnan sisällä. Matkailukoordinaattori palkattaisiin Elinkeinoyksikköön ja toimisi tiiviissä yhteistyössä liikuntapalveluiden, kuntatekniikan sekä toki myös Kehitys- ja kaavoituskeskuksen kanssa.</p>	<p>Yrityskoordinaattori on palkattu syksyllä 2019.</p>
<p>2) MAANKÄYTTÖJAOSTO - MARKANVÄNDNINGSEKTIONEN</p>	
<p>Ei lausuntoa</p>	
<p>3) NUORISOVALTUUSTO - UNGDOMSFULLMÄKTIGE 18.12.2019</p>	<p>Vastine/Bemötande</p>
<p>Suunnitelma on pääasiassa hyvin laadittu. Nuorisovaltuusto tukee ohjelman lisäämistä osaksi kuntastrategiaa. Rantojen, erityisesti mantereella sijaitsevien rantojen virkistyspalveluja tulee huomioida ja kehittää suunnitelmassa. Julkiset yhteydet saaristoon tulee turvata ja kehittää. Satama-alueiden parkkipaikka-alueita tulisi lisätä ja kehittää yhteistyössä yksityisten omistajien kanssa. Kunnan tulisi markkinoida näkyvämmiin saaristoon osana turismia, jotta</p>	<p>Saaristo-ohjelma ehdottaa virkistyspalveluiden, julkisten liikenneyhteyden ja satamien kehittämistä. Ohjelma haluaa tehdä saariston ja saaristolaisten tarpeet näkyviksi kunnan toiminnassa.</p>

<p>yrittäjyys saaristossa olisi kannattavampaa. Sipoolaisten tarpeet ja luonnon ehdot ja sen kestävyys tulisi aina huomioida.</p> <p>Planen är huvudsakligen bra uppgjord. Ungdomsfullmäktige stöder att programmet blir en del av kommunstrategin. Strändernas, speciellt stränderna på fastlandet, rekreationsservice bör tas i beaktande och utvecklas i planen. De allmänna förbindelserna till skärgården bör tryggas och utvecklas. Parkeringsplatserna vid hamnområden bör utökas och utvecklas i samarbete med de privata ägarna. Kommunen borde synligare marknadsföra skärgården som en del av turismen så att företagsamheten i skärgården vore mer lönsam. Sibbobornas behov och naturens villkor och hållbarhet bör alltid tas i beaktande.</p>	<p>I skärgårdsprogrammet ingår förslag om att rekreationstjänster, allmänna trafikförbindelser och hamnar skall utvecklas. Programmet vill göra skärgården och skärgårdsbornas behov synliga i den kommunala verksamheten.</p>
<p>4) RAKENNUS- JA YMPÄRISTÖVALIOKUNTA BYGGNADS- OCH MILJÖUTSKOTTET 29.1.2020</p>	<p>Vastine/Bemötande</p>
<p>Sipoon saaristo-ohjelman 2019–2021 tavoitteena on tuoda esille saaristoa koskevia tärkeitä kysymyksiä ja tehdä saaristoalueen tarpeet näkyviksi kunnan toiminnassa. Rakennusvalvonnan viranomaistoiminta kohdistuu Sipoon saaristo-ohjelman alueelle rakentamisen ja muiden toimenpiteiden sekä rakennetun ympäristön valvonnan osalta viranomaisprosessien kautta. Lisäksi rakennusjärjestyksemme omalta osaltaan ohjaa rakentamista kunnan alueella täydentämällä yleis- ja asemakaavojen määräyksiä.</p> <p>Saariston rakentamista ohjaa tällä hetkellä Saariston ja rannikon osayleiskaava ja yksittäiset, pienialaiset ranta-asemakaavat. Saaristo-ohjelmassa 2019–2021 nostetaan esille vuonna 2014 voimaan tullutta Saariston ja rannikon osayleiskaavaa sisällöltään rajoittavana, ei kehittäväenä kaavana. Rakennusvalvonta toteaa, että osayleiskaava rajoittaa mm. vapaa-ajan asuntojen muuttamista pysyväksi asumiseksi ja saattaa rajoittaa myös matkailun</p>	<p>Luku 3.1. Suunnitelmat. Saariston ja rannikon osayleiskaava: <i>Tekstiin lisätään: Saariston ja rannikon osayleiskaava ja yksittäiset, pienialaiset ranta-asemakaavat ohjaavat saariston rakentamista.</i></p>

kehittämistä.

Saariston pitäminen pysyvästi asuttuna on ohjelman mukaan haasteellista. Rakennusvalvonta on tehtävässään huomannut, että saaristoon halutaan muuttaa, mutta halukkailla saattaa olla käytettävissään oma vapaa-ajan asunto eikä osayleiskaavassa pysyväksi asumiseksi luokiteltua rakennuspaikkaa. Ns. porkkanoita pysyvien asuntojen uudistamiseksi on riittävästi, sillä Sipoon rakennusjärjestys mahdollistaa usein rakennusoikeuden kasvattamista nykytilanteeseen nähden. Korvaava rakentaminen on monessa tapauksessa mahdollista, vaikka sivuasuntojen rakentamista ei sallita. Saariston ja rannikon arkkitehtuuri on hiljaa muuttumassa uusien trendin mukaiseksi. Laajemmat lasipinnat valaisevat saariston ja rannikon öistä maisemaa perinteistä rakentamista voimakkaammin, jolloin maisema muuttuu vähitellen kaupunkimaiseksi.

Saaristoalueelta löytyy, kuten ohjelma mainitseekin, säilytettäviä ja suojeltavia rakennettuja ympäristöjä ja rakennuksia, joiden korjaaminen on haasteellista jo kiinteiden tieyhteyksien puuttumisen takia. Saaristorakentamisessa, kuten korjaamisessakin, on noudatettava rakentamista koskevia määräyksiä.

Vapaa-ajan asuntoja ja talousrakennuksia koskevat määräykset ovat asuntorakentamista kevyemmät.

Rakennusvalvonta pyrkii myös neuvonnalla helpottamaan rakennuslupahakemusten laadintaa.

Vapaa-ajan asunnon käyttökauden pidentyminen esimerkiksi myöhäisempään syksyyn, lisää paineita kestävien vesi- ja jätevesiratkaisujen löytämiseksi ja lisää tarvetta rakentaa suurempia laitureita ja aallonmurtajia. Myös ruoppaustarpeet lisääntyvät kasvavien venekokojen myötä. Toimenpiteet ovat luvanvaraisia yli 15 metristen laitureiden osalta, mutta pienempää ruoppausta voi suorittaa ilman lupaa. Saaristomaiseman ja vesien virtausten kannalta olisi tarpeen jo etukäteen selvittää, missä esimerkiksi

Luku 6.1.4. Rakentaminen ja asuminen saaristossa: *Tekstiin lisätään: Sipoon rakennusjärjestys mahdollistaa usein rakennusoikeuden kasvattamista pysyvien asuntojen osalta, mutta Saariston ja rannikon osayleiskaava rajoittaa vapaa-ajan asuntojen muuttamista pysyväksi asumiseksi.*

Monipaikkaisuus lisääntyy. Yhä useammat ihmiset asuvat ja työskentelevät usealla paikkakunnalla.

Luku 6.1.4. Rakentaminen ja asuminen saaristossa: *Tekstiin lisätään: Vapaa-ajan asunnon käyttökauden pidentyminen esimerkiksi myöhäisempään syksyyn lisää paineita kestävien vesi- ja jätevesiratkaisujen löytämiseksi ja lisää tarvetta rakentaa suurempia laitureita ja aallonmurtajia. Myös ruoppaustarpeet lisääntyvät kasvavien venekokojen myötä. Toimenpiteet ovat luvanvaraisia yli 15 metristen laitureiden*

<p>yli 15 metrisiä aallonmurtajia voidaan sallia, myös vapaa-ajan kiinteistöjen osalta, jolloin näiden rakenteiden luvittamista voitaisiin sujuvoittaa.</p> <p>Sipoon saaristo ja rannikko ovat osa sipoolaista identiteettiä ja on merkityksellistä, että Sipoon asukkaat pääsevät laajemminkin virkistäytymään ja viettämään aikaa saaristossa. Asukkaille kehitetyt virkistys- ja majoituspalvelut voidaan myös suunnata matkailijoille, jolloin lisätään matkailuelinkeinoa. Saariston ja rannikon osayleiskaavan osoittamat mahdollisuudet matkailuelinkeinon kehittämiseksi ovat maltilliset. Mahdollisuuksien lisäämistä tulisi selvittää kaavaprosessien kautta, jolloin rakennusvalvonnan toiminta olisi sujuvaa kaavoista poikkeamiseen sisältyvän selvitystyön ja poikkeamis päätösprosessin pois jäämisen myötä.</p> <p>Saaristo-ohjelmassa korostetaan meren puhtauden ja luonnon elinvoimaisuuden tärkeyttä. Meriveden saastuminen ja lisääntyneet leväkukinnat voivat johtaa lisääntyvään tarpeeseen rakentaa uima-altaita, myös saarissa; tämä on asia, jota tulisi harkita jatkossa täydennettäväksi rakennusjärjestykseen.</p>	<p><i>osalta, mutta pienempää ruoppausta voi suorittaa ilman lupaa.</i></p> <p>6.3.2. Virkistysmahdollisuudet: <i>Tekstiin lisätään: Sipoon saaristo ja rannikko ovat osa sipoolaista identiteettiä ja on merkityksellistä, että Sipoon asukkaat pääsevät laajemminkin virkistäytymään ja viettämään aikaa saaristossa. Asukkaille kehitetyt virkistys- ja majoituspalvelut voidaan myös suunnata matkailijoille, jolloin lisätään matkailuelinkeinoa. Saariston ja rannikon osayleiskaavan osoittamat mahdollisuudet matkailuelinkeinon kehittämiseksi ovat maltilliset. Mahdollisuuksien lisäämistä tulisi selvittää kaavaprosessien kautta.</i></p>
<p>5) SIPOON VESI -LIKELAITOKSEN JOHTOKUNTA DIREKTIONEN FÖR AFFÄRSVERKET SIBBO VATTEN 13.11.2019</p>	<p>Vastine/Bemötande</p>
<p>Vesihuolto yleisesti Vesihuoltolain 5 § mukaan kunnan tulee kehittää vesihuoltoa alueellaan yhdyskuntakehitystä vastaavasti tämän lain tavoitteiden toteuttamiseksi yhteistyössä alueensa vesihuoltolaitosten kanssa. Vesihuoltolain 6 § mukaan kunnan tulee huolehtia siitä, että ryhdytään toimenpiteisiin tarvetta vastaavan vesihuoltolaitoksen perustamiseksi, vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen laajentamiseksi tai muun tarpeellisen vesihuollon palvelun</p>	

<p>saatavuuden turvaamiseksi, mikäli suurehkon asukasjoukon tarve taikka terveydelliset tai ympäristönsuojelulliset syyt sitä vaativat.</p> <p>Vesihuollon järjestäminen</p> <p>Saaristoalueet eivät nykyisellään sisälly vesihuollon kehittämissuunnitelmassa määriteltyihin Sipoon Veden laajentumisalueisiin ja toimenpideohjelmaan. Mikäli alueelle ei vesihuollon kehittämissuunnitelmassa ole määritetty vesihuollon tarvetta, kiinteistöjen vesihuolto on tarkoitus toteuttaa kiinteistökohtaisin järjestelmin tai alueen asukkaiden perustaman vesiosuuskunnan toimesta. Sipoon kunta edistää osuuskuntien perustamista ja rakentamista alueille mm. tarjoamalla neuvontaa sekä suunnittelu- ja asiantuntija-apua. Osuuskuntien tulee Sipoon kunnassa olla pysyviä ratkaisuja, ts. niitä ei ole tarkoitus myöhemmin liittää Sipoon Veden omaisuudeksi ja ylläpitoon. Johtokunta toteaa, että Sipoon Vesi suhtautuu myönteisesti veden toimittamiseen ja jäteveden vastaanottoon vesiosuuskunnilta.</p> <p>Vesihuollon kehittämissuunnitelmassa on esitetty periaatteet vesiosuuskuntien ja kunnan välisestä yhteistyöstä sekä periaatteista, joilla vesiosuuskunta voi ostaa talousveden Sipoon Vedeltä ja johtaa jäteveden Sipoon Veden verkostoon. Mainittakoon, että Sipoon Vesi -liikelaitoksen johtokunta hyväksyi 30.9.2019 § 23 kokouksessa liittymissopimuksen vesiosuuskunta Sibbe Coopin kanssa. Sopimus allekirjoitettiin 14.10.2019.</p>	<p>Luku 6.3.4. Vesi- ja jätehuolto, vesiosuuskunnat saaristossa: <i>Tekstiin lisätään: Saaristoalueet eivät kuulu Sipoon kunnan vesihuoltolaitoksen, Sipoon Veden toiminta-alueeseen.</i></p> <p><i>Mikäli alueelle ei kunnan vesihuollon kehittämissuunnitelmassa ole määritetty vesihuollon tarvetta, kiinteistöjen vesihuolto on tarkoitus toteuttaa kiinteistökohtaisin järjestelmin tai alueen asukkaiden perustaman vesiosuuskunnan toimesta. Sipoon kunta edistää osuuskuntien perustamista ja rakentamista alueille muun muassa. tarjoamalla neuvontaa sekä suunnittelu- ja asiantuntija-apua. Kunnan vesihuollon kehittämissuunnitelmassa on esitetty periaatteet vesiosuuskuntien ja kunnan välisestä yhteistyöstä.</i></p>
<p>6) SIVISTYSVALIOKUNTA - BILDNINGSKOTTET 18.11.2019</p>	
<p>Sivistysvaliokunnalla ei ole lausuttavaa Sipoon saaristo-ohjelmaan.</p>	

Bildningsutskottet har inget att anmärka på Sibbo skärgårdsprogram.	
7) SUOMENKIELINEN KOULUTUSJAOSTO 5.11.2019	Vastine/Bemötande
Saaristossa vakituisesti asuvien lasten koulunkäynti on turvattava. Kaikkien sipoolaisten lasten tutustumismahdollisuudet Sipoon saaristoon tulisi mahdollistaa opintoretkiä suunniteltaessa.	Luku 6.3.2. Virkistysmahdollisuudet: <i>Tekstiin lisätään: Sipoolaisten lasten tutustumismahdollisuudet Sipoon saaristoon mahdollistetaan opintoretkiä suunniteltaessa.</i>
8) SVENSKA UTBILDNINGSEKTIONEN 5.11.2019	
Svenska utbildningssektionen antecknar ärendet för kännedom och konstaterar att det inte finns något att tillägga.	
9) SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNTA SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSUTSKOTTET	
Ei lausuntoa.	
10) TEKNINEN VALIOKUNTA - TEKNISKA UTSKOTTET 19.11.2019	Vastine/Bemötande
Tekniikka- ja ympäristöosasto pitää Sipoon saaristo-ohjelmaa hyvin laadittuna. Toimitilat-yksiköllä ei ole varsinaista lausuttavaa Sipoon saaristo-ohjelmasta.	

Katu- ja viheralueet -yksikkö lausuu Sipoon saaristo-ohjelmasta 2019–2021 seuraavaa: Suomessa saaristopolitiikka on strategista, valtion johtamaa kehittämissä politiikkaa. Olemassa oleva saaristolaki ja saariston erityisasema on määritelty perustuslaissa. Saaristolain mukaan valtion viranomaisten ja kuntien pitää edistää saariston kehitystä (494/1981).

Katu- ja viheralueet -yksikkö vastaa mm. torien, puistojen, leikkipaikkojen ja liikenneväylien toteuttamisesta, kunnossapidosta sekä metsien hoidosta että infrainvestoinneista. Kunnan hallinnoimia venesatamia ei ole rannikkoalueilla. Kunta vastaa muutamista yhteislaitureista eri saarilla (Simsalö, Söderkullalandet ja Kamsholmen). Valtio hallinnoi satama-alueita kuten Kalkkirannan satama, Eriksnäsin satama, Gumbostrandin satama ja Spjutsundin satama, muut ovat yksityisten hallinnoimia. Sipoon saaristovaltuuskunnan ehdotusta satamista ja yhteyksistä pidämme tärkeänä. Pyrimme edistämään viranomaisten ja yksityisten välistä yhteistyötä satama- ja pysäköintialueiden kehittämisessä.

Saariston virkistysalueista viheralueet ja metsät kuuluvat Katu- ja viheralueet yksikön vastuualueelle. Saariston erityispiirteiden huomioiminen ja säilyttäminen mm. ulkosaariston rehevimmät metsätyypit, lehdot ja lehtomaiset kankaat, jotka keskittyvät isommille saarille, on erityisen tärkeää. Muut virkistyspolut ja alueet ovat liikuntatoimen vastuualueella. Kunnalla ei tällä hetkellä ole ranta-alueilla yleistä uimarantaa. Hitän uimarantaa on suunniteltu, mutta varsinaista päätöstä sen toteuttamisesta ei ole investointiohjelman mukaan.

Sipoon kunnan ylläpitämä Lövhyddan lisätään saaristo-ohjelman toimenpideluetteloon.

Luku 6.2.2. Väylät ja yleiset laiturit saaristossa.
Tekstiin lisätään: Kunta vastaa valtion omistamien yhteislaitureiden huollosta eri saarilla.

Luku 6.3.2. Virkistysmahdollisuudet
Tekstiin lisätään: Saariston virkistysalueiden lisäksi kunta omistaa merenrantakiinteistön Kalkkirannassa. Leirikeskus Lövhyddan vuokraa kesäisin tilojaan yhdistyksille ynnä muille.

<p>11) VAMMAISNEUVOSTO - RÅDET FÖR PERSONER MED FUNKTIONSNEDSÄTTNING 26.9.2019</p>	<p>Vastine/Bemötande</p>
<p>Vammaisneuvosto kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto saaristo-ohjelmasta.</p> <p>Vammaisneuvosto kiinnittää huomiota siihen, ettei saaristolaisohjelmassa ole käsitelty esteettömyysnäkökulmaa juuri lainkaan. Maastot kuvataan metsäisiksi tai kallioisiksi, pinnaltaan vaihteleviksi. Lyhyitä tienpätkiä kerrotaan olevan, mutta enimmäkseen polkuja. Asukkaista kerrotaan 32 % olevan yli 65-vuotiaita. Taksiveneen mainitaan tulevan rinnastetuksi taksiin kelakorvauksissa sairaalamatkoilla. Valtakunnallisissa saaristoalueiden ohjeissa turvataan käyttökelpoiset ja turvalliset liikenneyhteydet, mutta saaristolaisohjelma mainitsee asukkaiden suhtautuvan torjuvasti muutoksiin ja reittien virallistamiseen, koska niiden koetaan tuovan häiriötä sekä meluna että lisääntyvänä kulkemisena.</p> <p>Siitä, miten mahdolliset esteettömyyskorjaukset auttaisivat ikääntyviä asumaan seudulla tai helpottaisivat kotihoidon tehtäviä, ei ohjelmassa ole mainintaa.</p> <p>Sipoon julkisessa käytössä olevat merellisistä virkistysalueista lähes kaikki ovat saaristossa. Virkistysmahdollisuus on tasavertaisesti kaikkien kuntalaisten saavutettavissa vain, jos esteettömyyteen kiinnitetään huomiota.</p> <p>Vammaisneuvoston näkökulmasta katsottuna: Jotta saariston asutusalueet sekä virkistysalueet palvelisivat hyvin kuntalaisia, on hyvä kiinnittää huomiota koko ketjuun: julkisen liikenteen toimivuuteen ja esteettömyyteen satama-alueille pääsemiseksi, satama-alueiden ja niiden palvelujen esteettömyyteen, yhteysalusten esteettömyyteen sekä virkistysalueiden esteettömyyteen sekä asutusalueiden julkisten</p>	<p>Luku 6.2.3. Bussi- ja veneliikenne: <i>Tekstiin lisätään: Selvitetään miten esteettömästi pystyy liikkumaan bussilla satamiin ja yhteysaluksella saaristossa sekä satama-palveluiden esteettömyyttä.</i></p>

<p>osuuksien esteettömyyteen.</p> <p>Esteettömyysneuvonta ja tuki yrityksille voisi olla ensimmäinen kevyt askel oikeaan suuntaan. Virkistysalueiden kohdalla voisi aloittaa yhden kohteen esteettömyyden kartoittamisesta ja tarvittavien muutosten tekemisestä, ja siitä saatua tietoa hyväksi käyttäen jatkaa myöhemmin muihin kohteisiin.</p>	<p>Ohjelma mainitsee saaristovaltuuskunnan tekemän selvityksen virkistysalueiden kehittämismahdollisuuksista ja että selvityksessä on useita ehdotuksia, muun muassa esteettömän käyntikohteen luominen.</p> <p>Luku 6.3.2. Virkistysmahdollisuudet: <i>Tekstiin lisätään: Norrkullalandetin virkistysalue muutetaan osittain esteettömäksi käyntikohteeksi.</i></p>
<p>12) VANHUSNEUVOSTO - ÄLDRERÅDET</p>	
<p>Ei lausuntoa.</p>	
<p>13) VAPAA-AJAN JAOSTO - FRITIDSSEKTIONEN 3.12.2019</p>	<p>Vastine/Bemötande</p>
<p>Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelujen yksikkö pitää ohjelmaa hyvin laadittuna.</p> <p>Liikuntapalvelut lausuu Sipoon saaristo-ohjelmasta 2019–2021 seuraavaa: Sipoon kunnan omistamat virkistysalueet saaristossa ovat Abbor-, Furu- ja Östholmen, Vilstrand Söderkullalandetissa, Möholmen ja Bastuholmen sekä alue Norrkullalandetissa. Näiden lisäksi kunnan virkistysalueisiin kuuluu Tiiran vesialue. Saariston virkistysalueiden käyttö on muuttunut paljon vuosikymmenten aikana, ja esim. telttailun ja yöpymisen tarvetta on enää hyvin vähän. Grillipaikkojen uusimiselle ja maihinnousupaikkojen lisäämiselle on selkeä tarve.</p> <p>Saaristovaltuuskunnan virkistysalueisiin kohdistuvia</p>	<p>Ei tekstilisäyksiä.</p>

toimenpide-ehdotuksia onkin otettu Liikunta- palvelujen toimenpideohjelmaan, ja niitä edistetään vuosittain resurssien sallimissa rajoissa. Priorisoituja

parannustoimia ovat mm. grillipaikkojen uusiminen sekä Norrkullalandetin maihinnousupaikkojen lisääminen. Ylläpito- ja perusparannustöitä tehdään tällä hetkellä täysin ostopalveluina. Mahdollinen palvelujen ja mm. luontopolkujen lisääminen edellyttää perustamiskulujen lisäksi aina lisämäärärahaa myös ylläpitoon.